**«Бекітілген»**
**ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК**
**Байқау кеңесінің төрайымы**
**_____ З.Аманжолова**
**«17» 12 2024ж.**

**«Келісілген»**
**ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК**
**директоры**
**_____ А.Садықова**
**«17» 12 2024ж.**

**Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының**
**ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК**
**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресу стандарттары**

Алматы қаласы ҚДСБ ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК (ары қарай - №29 ҚЕ) осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» № 410-V Заңының 10-бабының 2-тармағына, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері және қоғамдық қатынастардың оқшауланған салаларындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі бекіткен сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес әзірленді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт №29 ҚЕ қызметкерлерінің белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға бағытталған іс-әрекеттері мен шешімдерін айқындайды.

**1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың мақсаты:**

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеуге, құқықтық сауаттылықты және сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті арттыруға бағытталған ұсынымдар жүйесін белгілеу.

**2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың міндеттері:**

- қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлқын қалыптастыру;

- сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың жағымсыз салдарының алдын алу;

**3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты қолдану және орындау:**

-№29 ҚЕ қызметінде жеке және заңды тұлғалардың функцияларын жүзеге асыру және құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезінде қолданылады;

- №29 ҚЕ барлық қызметкерлерінің орындауы үшін міндетті;

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты тиісінше орындамағаны үшін №29 ҚЕ қызметкерлері дербес жауапты болады.

**4. №29 ҚЕ қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының мінез-құлық ережелері.**

1. Қызметкерлер мен лауазымды тұлғалар өз қызметінде міндетті:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерін ашуға белсенді қатысуға және Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының сақталуына дербес жауапты болуға;

- адал, әділ, қарапайым болу, жеке тұлғалармен, заңды тұлғалардың өкілдерімен және әрінтестерімен қарым-қатынаста жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтау, сыпайылық пен әдептілік танытуға;

- жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын шешімдер қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз етуге;

- өз іс-әрекеттерімен және мінез-құлқымен қоғам тарапынан сынға себеп бермеуге, сын үшін қудалауға жол бермеуге, кемшіліктерді жою және өз қызметін жақсарту үшін сындарлы сынды пайдалануға;

- әріптестерінен жоғары құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті сақтауды қолдау және талап етуге;

- заңнамаға сәйкес келмейтін және №29 ҚЕ мүддесіне қайшы біреуге кіріс алуға байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруға жәрдемдесуге бағытталған іс-әрекеттер жасаудан аулақ болуға;

- жеке және заңды тұлғалардың өз құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруын қиындататын әрекеттерге (әрекетсіздікке) жол бермеуге;

- басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуге;

- заңды және жеке тұлғалардың ақшалай қаражатын, қызметтерін, сыйлықтарын, тауарларын қоса алғанда, өз функциялары мен лауазымдық міндеттерін орындағаны үшін сыйақы қабылдамауға;

- мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу немесе алу мақсатында таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбауға;
- жеке және заңды тұлғаларға «ақпаратқа қол жеткізу туралы» заңда көзделген ақпараттан бас тартпауға;
- шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпауға;
- лауазымдық жағдайды теріс пайдалануға, негізсіз бюрократия көріністеріне, сондай-ақ дөрекілік пен біржақтылық көріністеріне жол бермеуге;
- қоғамның құзыретіне кіретін мәселелермен жүгінген адамдардың арнамысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;
- жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде ұйымдардың, №29 ҚЕ қызметкерлерінің және өзге де тұлғалардың қызметіне ықпал ету үшін лауазымдық жағдайды пайдаланбауға және т. б.;
- заңдылық қағидатын басшылыққа алуға, ҚР Конституциясының, Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтауға міндетті.

**5. Өз құзыреті шеңберінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде:**
- өз лауазымдық өкілеттіктеріне сәйкес функцияларды жүзеге асыру;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік таныту;
- сыбайлас жемқорлықтың белгілі болған фактілері туралы, сондай-ақ материалдарды жеделдетіп қарағаны немесе әуре-сарсаңға салғаны үшін қандай да бір пайда алуға итермелеу туралы басшылыққа дереу баяндау;
- әріптестеріне, басшыларына және өзге де лауазымды тұлғаларға сыйлықтар бермеуге және мүліктік пайда, игілік не артықшылық алу үшін қызметтік емес қызметтер көрсетпеуге;
- тікелей немесе тікелей басшыға мүдделер қақтығысының туындауы, қызметтік міндеттерін атқару кезінде жеке мүдделілік, сыбайлас жемқорлық мінез-құлқына көндіру және сыйлықтар алу туралы баяндау;
- жеке және заңды тұлғаларға артықшылық бермеуге, лауазымдық міндеттерін орындау кезінде олардың ықпалынан тәуелсіз болуға;
- орындау үшін алынған тапсырманың заңдылығына күмәнданғаны туралы тікелей басшыға жазбаша нысанда дереу хабарлау;
- жасалған немесе жасалатын сыбайлас жемқорлық әрекеті туралы басшылыққа дереу баяндау;
- бағыныстық қызметкерлердің міндеттері мен өкілеттіктерінің көлемін нақты және нақты анықтау;

- мүдделер қақтығысына жол бермеуге, оларды Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жою жөнінде шаралар қабылдауға;
- егер тікелей басшының өзі мүдделер қақтығысына қатысса, жоғары тұрған басшылыққа жүгіну;
- бағыныстағы қызметкерлер арасында еңбек жүктемесінің біркелкі бөлінбеуіне жол бермеу;
- олардың қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік таныту;
- қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде қарамағындағылардың қызметіне ықпал ету үшін қызметтік жағдайды пайдаланбау;
- олардың қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік таныту;

**6. №29 ҚЕ ішкі нормативтік құжаттарының жобаларын дайындау кезінде:**
- ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу сатысында азаматтардың заңда белгіленген құқықтары мен бостандықтарын мүлтіксіз ескеру қажет;
- әзірленіп жатқан ішкі нормативтік құжаттардың жобалары нормативтік құқықтық актілерге қайшы келмеуге тиіс;
- ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын дайындау барысында №29 ҚЕ және өзге де заңды тұлғалардың заңды мүдделерін бұзуға жол бермеу;
- ішкі нормативтік құжаттардың жобалары №29 ҚЕ құзыретінен тыс болмауы тиіс;
- басқа құрылымдық бөлімшелердің мүдделерін қозғайтын ішкі нормативтік құжаттардың әзірленген жобалары тиісті құрылымдық бөлімшелермен талқылау және келісу рәсімінен өтуі тиіс;
- ішкі нормативтік құжаттарда сыбайлас жемқорлық факторлары немесе олардың белгілері бар нормаларды пайдаланбау;
- ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу кезінде жекелеген жеке және (немесе) заңды тұлғалардың мүдделері үшін нормалардың қабылдануына жол бермеуге.

**7. Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуға байланысты сатып алуды жүзеге асыру кезінде лауазымды тұлғаларға:**
- сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау;
- «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті жеткізушілерге сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беруге;

- сатып алу процесінің ашықтығы мен ашықтығын қамтамасыз ету;
- сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу;
- атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және Борышкерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) ол тартатын қосалқы мердігер (бірлесін орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеу.

**8. №29 ҚЕ қызметі саласында туындайтын өзге де өзара қарым қатынастар кезінде:**

- сұрау салуларды қабылдаудан негізсіз бас тартуға, оларды қарау кезінде әуре сарсаңға салуға және дұрыс емес мәліметтер беру фактілеріне жол бермеуге;
- жеке мүліктік және мүліктік емес пайда алу үшін озінің лауазымдық өкілеттіктерін және онымен байланысты мүмкіндіктерді пайдаланбау;
- дөрекілік, адамның қадір-қасиетін қорлау, әдепсіздік, дұрыс емес мінез-құлық фактілеріне жол бермеу;
- туыстық, жерлестік және жеке адалдық белгілері бойынша кадрларды іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеуге, меритократия қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етуге;
- нақты орындалмайтын немесе олардың лауазымдық міндеттерінен тыс, сондай-ақ заңнамаға қайшы келетін өкімдер бермеуге;
- қоғам қызметкерлерімен не тәуелді тұлғалармен ақшалай немесе өзге де мүліктік сипаттағы құмар ойындарға қатыспау;
- Іскерлік этика кодексін сақтау;
- №29 ҚЕ басшылығына және (немесе) құқық қорғау органдарына өздеріне белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы дереу хабарлау;
- Қазақстан Республикасының Заңында тәртіптік, әкімшілік не қылмыстық жауапкершілік көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға жол бермеуге және т. б.;
- қызметтік емес немесе жеке тапсырмаларды орындау үшін №29 ҚЕ қызметкерлерін тартуға жол бермеу;
- азаматтар мен заңды тұлғалардың құқықтарының, бостандықтары мен заңды мүдделерінің сақталуын және қорғалуын қамтамасыз етуге, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде олардың өтініштерін қарауға және олар бойынша қажетті шаралар қабылдауға;
- №29 ҚЕ басшыларының тапсырмаларын, лауазымдық өкілеттіктері шегінде шығарылған бұйрықтары мен өкімдерін орындау;

- №29 ҚЕ қызметкерлерінің жеке өміріне, ар-намысы мен қадір-қасиетіне қатысты мәліметтерді жария етпеу.

**9. Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген ınектеулерді сақтау.**

**№29 ҚЕ қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың сақталуын бақылау №29 ҚЕ тиісті құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына жүктеледі.**

Аталған құжат Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК Байқау кеңесінің 17.12.2024 жылғы №5 хаттамасымен бекітілген.

Әзірлеген:

ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК комлаенс-офицері

Л.Кеңесбаева _____ (қолы)

Таныстырылды:

ШЖҚ «№29 Қалалық емхана» КМК Байқау кеңесінің хатшысы

К.Жалбырова _____ (қолы)